

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-459-25

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
u.registrator@regeringskansliet.se

Dnr: U2024/02810

Yttrande över rapporten Nationell stödfunktion för ansvarsfull internationalisering – slutrapportering av ett regeringsuppdrag

Umeå universitet har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rapporten Nationell stödfunktion för ansvarsfull internationalisering, diarienummer U2024/02810.

Remissen har hanterats av Planeringsenheten tillsammans med International Office, Lokalförsörjningen/Säkerhet samt Forskningsstöd och samverkan. I beredningen av yttrandet har fakultetsledningar, ledning Läraryhögsolan samt Universitetsbiblioteket inbjudits att lämna synpunkter. Även universitetsledningen har deltagit i beredningen.

Sammanfattning

Universitets- och högskolerådet, Vetenskapsrådet och Vinnova har av regeringen fått i uppdrag att för ansvarsfull internationalisering ta fram vägledande nationella riktlinjer samt att föreslå hur stöd för detta kan utformas. I rapporten föreslås en nationell stödfunktion som ska ge stöd och bidra till att öka förmågan hos lärosäten och myndigheter och andra aktörer att agera ansvarsfullt i frågor som rör internationalisering.

Vi välkomnar initiativet till en nationell stödfunktion för ansvarsfull internationalisering. Det är av stor betydelse att alla lärosäten har tillgång till den kompetens och information som krävs för att fatta välgrundade beslut i frågor som rör internationalisering. Ökad samordning och kapacitetsbyggande stärker också Sveriges internationella samarbetsförmåga.

Vi anser dock att en nationell stödfunktion bör förläggas inom lärosätena själva, i samarbete med varandra, snarare än att upprättas som en extern enhet. Genom att placera stödfunktionen inom lärosätena säkerställs att

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-459-25

den praktiska erfarenheten och den direkta kopplingen till den dagliga verksamheten bevaras. Vi föreslår att ett sekretariat för stödfunktionen förläggs till Försvarshögskolan, som har god insikt i säkerhetsmyndigheternas förutsättningar och kan bidra till ett effektivt och resurseffektivt arbete. Det är viktigt att de samhällsfunktioner och myndigheter som idag ansvarar för säkerhetsfrågor snarare integreras med en stödfunktion riktad mot forskning och utbildning, än att fler parallella funktioner implementeras.

Vi instämmer i att stödet bör organiseras av lärosätena och nyttja befintliga nätverk. Det är viktigt att tillräckliga medel tillsätts för att täcka kostnaderna. De föreslagna 7 miljonerna verkar vara en låg summa och behöver förtydligas.

Övergripande synpunkter

Umeå universitet anser att det finns flera viktiga aspekter som behöver beaktas för att säkerställa att den föreslagna stödfunktionen blir effektiv och ändamålsenlig.

Vi anser att stödfunktionens kansli bör ha en tydlig fysisk hemvist och bestå av heltidsanställda medarbetare för att säkerställa kontinuitet och effektivitet i arbetet. Detta är avgörande för att stödfunktionen ska kunna fungera effektivt och långsiktigt. Det är viktigt att funktionen har tillräcklig kapacitet i syfte att säkerställa att inkommande frågor och ärenden hanteras skyndsamt. Det är också av vikt att begränsa de administrativa processerna till vad som är nödvändigt och underlättande för de enskilda lärosätena.

Det operativa arbetet inom stödfunktionen bör prioriteras framför strategiska insatser. Genom att fokusera på konkreta stödåtgärder kan stödfunktionen avlasta lärosätena och säkerställa att de får den hjälp de behöver för att hantera säkerhetsutmaningar effektivt och ansvarsfullt.

Det är också viktigt att säkerhetsaspekter inte överbetonas så att det leder till restriktiva åtgärder och ökad byråkrati. Säkerhetsaspekterna måste balanseras med behovet av öppna internationella samarbeten, som är en viktig del av den akademiska verksamheten. En överdriven betoning på säkerhet kan riskera att hämma den fria forskningen och det internationella samarbetet som är avgörande för vetenskaplig utveckling. Insatser såsom verktyg, erfarenhetsutbyte och utbildning måste även adressera etiska, kulturella och metodologiska utmaningar. Det är avgörande att utbildningsinsatserna som erbjuds både främjar en ökad säkerhetsmedvetenhet och en fortsatt öppenhet för internationella samarbeten.

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-459-25

Stödfunktionen bör inte kontrollera efterlevnad utan i stället stödja lärosätena i att göra balanserade bedömningar av risker och möjligheter. Den akademiska friheten måste värnas och stödfunktionen bör fungera som en rådgivande och stödjande enhet snarare än en kontrollerande instans.

Slutligen är det viktigt att stödfunktionen inte blir föremål för politisk styrning som kan hota lärosätenas autonomi och den öppna vetenskapen. Stödfunktionen bör vara oberoende och ha ett tydligt mandat att stödja lärosätena i deras arbete med ansvarsfull internationalisering utan att påverkas av politiska agendor. Detta är avgörande för att säkerställa att stödfunktionen kan agera objektivt och tillförlitligt, och att den akademiska friheten och forskningsautonomin inte äventyras.

Kommentarer och ändringsförslag

Myndigheternas delrapport

Det är värdefullt att ansvarsfull internationalisering är definierat i de nationella riktlinjerna.

Utgångpunkter i arbetet

Förslagen har tagit avstamp i vikten av internationella samarbeten, forskningens autonomi och lärosätets egna ansvar. Detta kan inte nog betonas då förslaget samtidigt anser att lärosätena inte själva kan hantera ansvarsfull internationalisering i en förändrad säkerhetspolitisk värld. Denna målkonflikt i förslaget måste belysas tydligare, så att lärosätenas autonomi säkerställs.

Implementeringsstöd

Vi instämmer i att stödet ska ha till syfte att målgrupper självständigt ska kunna göra balanserade bedömningar av risker och möjligheter och att riktlinjer är nationellt vägledande. Vidare står att stödfunktionen inte *bör* kontrollera efterlevnad (s 29). Vi vill föreslå att skrivningen ändras till att stödfunktionens uppgift *inte är* att kontrollera efterlevnad. Vikten av att slå fast den akademiska friheten kan inte nog understrykas. I rapporten beskrivs också en "skärningspunkt" mellan säkerhet och lärosätets autonomi och om vikten av dialog, vilket vi instämmer med.

Organisatorisk hemvist

Vi instämmer i skrivningen om att stödet bör organiseras av lärosätena och nyttja befintliga nätverk. Dock är det av vikt att det tillsätts medel för detta så att kostnaderna täcks. De 7 miljoner som ska avsättas förefaller vara en låg summa, vad summan baseras på behöver förtydligas.

Myndigheter som ansvariga

Det är av vikt att lärosätenas autonomi och vinster med internationalisering betonas. Det är av stor betydelse att mycket klart tydliggöra *vad* den politiska inriktningen kan styra, för att säkerställa lärosätenas autonomi. Vi

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-459-25

vill understryka de nyckelfaktorer för framgångsrikt utformat system som beskrivs (s 60) om bland annat värnandet om ett öppet samhälle med öppen vetenskap och kunskapsdelning.

Yttrandet har fastställts av vikarierande rektor Katrine Riklund efter föredragning av utredare Tina Sjöström

Katrine Riklund
Vikarierande rektor

Expedieras till
Fakulteter
Lärarhögskolan
Universitetsbiblioteket